

Wersja ostateczna
grudzień 2018 r.

IES™

International Education Standard™

Międzynarodowy Standard
Edukacyjny 7, Obligatoryjne
doskonalenie zawodowe
(zmieniony)

IAESB

International Accounting
Education
Standards Board™

PIBR
Polska Izba Biegłych
Rewidentów

**CENTRUM
EDUKACJI
PIBR**

Niniejszy dokument został opracowany i zatwierdzony przez Radę Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych Rachunkowości (IAESB™ - International Accounting Education Standards Board™).

IAESB przygotowuje standardy edukacyjne, wskazówki i opracowania dotyczące kształcenia wstępnego, szkolenia zawodowych księgowych oraz działania w zakresie ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego.

Celem IAESB jest służenie interesowi społecznemu przez ustanawianie wysokich standardów jakości kształcenia zawodowych księgowych oraz przez sprzyjanie konwergencji międzynarodowych i krajowych standardów edukacji.

Struktury i procesy obejmujące działania IAESB są wspierane przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC® - International Federation of Accountants®).

Copyright © grudzień 2018 r. - International Federation of Accountants (IFAC). Informacje dotyczące praw autorskich, znaku towarowego i pozwoleń znajdują się na [stronie 14](#).

MIĘDZYNARODOWY STANDARD EDUKACYJNY 7, OBLIGATORYJNE DOSKONALENIE ZAWODOWE (ZMIENIONY)

SPIS TREŚCI

	Paragraf
Wprowadzenie	
Zakres niniejszego standardu	1-6
Data wejścia w życie	7
Cel	8
Wymagania	
ODZ dla zawodowych księgowych	9
Promowanie i dostęp do ODZ	10-11
Pomiar skuteczności ODZ	12-14
Monitorowanie i wdrażanie ODZ	15-16
Objaśnienia	
Zakres niniejszego standardu	A1-A6
Cel	A7-A8
ODZ dla zawodowych księgowych	A9-A15
Promowanie i dostęp do ODZ	A16-A18
Pomiar skuteczności ODZ	A19-A27
Monitorowanie i wdrażanie ODZ	A28-A42

Wprowadzenie

Zakres niniejszego standardu (zob. par. A1–A6)

1. Niniejszy Międzynarodowy Standard Edukacyjny (MSE) opisuje zakres obligatoryjnego doskonalenia zawodowego (ODZ) wymaganego od zawodowych księgowych w celu zdobywania i utrzymania kompetencji zawodowych niezbędnych do zapewnienia wysokiej jakości usług dla klientów, pracodawców i innych interesariuszy, a tym samym ugruntowania powszechnego zaufania do zawodu księgowego.
2. ODZ to edukacja i rozwój następujące po wstępnym rozwoju zawodowym (WRZ), mające na celu rozwijanie i utrzymywanie kompetencji zawodowych w celu umożliwienia zawodowym księgowym dalszego pełnienia ich funkcji w kompetentny sposób. ODZ obejmuje działania edukacyjne i rozwojowe odpowiednie do roli zawodowych księgowych, takie jak: (a) kształcenie, (b) szkolenia, (c) doświadczenie praktyczne, (d) mentoring i coaching, (e) networking, (f) obserwacje, informacje zwrotne i refleksje, a także (g) samokształcenie.
3. Wymogi w zakresie kompetencji zawodowych mogą ulegać zmianie w miarę, jak zawodowi księgowi podejmują nowe zadania podczas kariery zawodowej. Zakres ODZ pokrywa się w znacznym stopniu z WRZ, ale oznacza też dodatkowe poszerzenie i pogłębienie kompetencji zawodowych, które mogą być konieczne przy podejmowaniu nowych zadań.
4. Niniejszy MSE jest przeznaczony dla organizacji członkowskich Międzynarodowej Federacji Księgowych (*IFAC – International Federation of Accountants*). Organizacje członkowskie IFAC odpowiadają za ODZ zawodowych księgowych określone w wymogach niniejszego MSE. Niniejszy MSE będzie ponadto stanowić pomoc dla zawodowych księgowych, pracodawców, organów nadzoru, organów państwowych, organizacji edukacyjnych i wszelkich innych interesariuszy wspierających ODZ zawodowych księgowych.
5. Mimo że to na zawodowym księgowym ciąży odpowiedzialność za rozwijanie i utrzymywanie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie działań z zakresu ODZ, niniejszy MSE jest przeznaczony dla organizacji członkowskich IFAC, ponieważ ich rolą jest pomaganie zawodowym księgowym w rozwijaniu i utrzymywaniu kompetencji zawodowych niezbędnych do ochrony interesu społecznego poprzez:
  - (a) przyjęcie określonych wymagań dotyczących ODZ z zakresu opracowania oraz wdrożenia odpowiednich procedur pomiaru, monitorowania i przestrzegania zasad,
  - (b) propagowanie znaczenia oraz zwiększanie zaangażowania zawodowych księgowych w kształcenie się trwające przez całe życie oraz
  - (c) ułatwianie zawodowym księgowym dostępu do zasobów i możliwości wynikających z ODZ.
6. Definicje i wyjaśnienia głównych terminów stosowanych w MSE i Założeniach Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych dla Zawodowych Księgowych (2015) znajdują się w Słowniku terminologicznym wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych Rachunkowości (IAESB) (2015).

Data wejścia w życie

7. Niniejszy MSE wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Cel (zob. par. A7–A8)

8. Celem niniejszego MSE jest zapewnienie, że zawodowi księgowi będą podejmować odpowiednie działania w zakresie ODZ w celu rozwijania i utrzymywania swoich kompetencji zawodowych niezbędnych do pełnienia ich funkcji.

Wymagania

ODZ dla zawodowych księgowych (zob. par. A9–A15)

9. Organizacje członkowskie IFAC wymagają od zawodowych księgowych podejmowania i dokumentowania odpowiednich działań w zakresie ODZ pozwalających im rozwijać i utrzymywać kompetencje zawodowe niezbędne do pełnienia ich funkcji.

Promowanie i dostęp do ODZ (zob. par. A16–A18)

10. Organizacje członkowskie IFAC promują znaczenie i zaangażowanie w ODZ oraz rozwój i utrzymywanie kompetencji zawodowych.
11. Organizacje członkowskie IFAC ułatwiają dostęp do zasobów i możliwości tworzonych w ramach ODZ, pomagając w ten sposób zawodowym księgowym w realizacji ich obowiązku dotyczącego ODZ, czyli rozwijania i utrzymywania kompetencji zawodowych.

Pomiar skuteczności ODZ (zob. par. A19–A20, A27)

12. Organizacje członkowskie IFAC wprowadzają pomiar ODZ zawodowych księgowych za pomocą podejścia opartego na dowodach odpowiedniej pracy, na dowodach odpowiedniego kształcenia się lub mieszanego.

Podejście oparte na dowodach odpowiedniej pracy (zob. par. A21–A23)

13. Organizacje członkowskie IFAC stosujące podejście oparte na dowodach odpowiedniej pracy wymagają od każdego zawodowego księgowego, aby rozwijał i utrzymywał kompetencje zawodowe, co znajduje wyraz w osiągnięciu wyników kształcenia odpowiednich do pełnionych przez niego funkcji.

Podejście oparte na dowodach odpowiedniego kształcenia się (zob. par. A24–A26)

14. Organizacje członkowskie IFAC stosujące podejście oparte na dowodach odpowiedniego kształcenia się wymagają od każdego zawodowego księgowego, aby rozwijał i utrzymywał kompetencje zawodowe, co znajduje wyraz w zaliczeniu odpowiedniej ilości zajęć w zakresie kształcenia się i rozwoju odpowiednich do pełnionej przez niego funkcji.

Monitorowanie i wdrażanie ODZ (zob. par. A28–A42)

15. Organizacje członkowskie IFAC określają charakter i zakres możliwych do zweryfikowania dowodów, które zawodowi księgowi mają obowiązek uzyskać i zachować w odniesieniu do zrealizowanych działań z zakresu ODZ.
16. Organizacje członkowskie IFAC tworzą usystematyzowany proces (a) monitorowania tego, czy zawodowi księgowi spełniają wymagania ODZ stawiane organizacjom członkowskim przez IFAC, oraz (b) nakładania odpowiednich sankcji za nieprzestrzeganie tych wymagań.

Objaśnienia

Zakres niniejszego standardu (zob. par. 1–6)

- A1. W rozumieniu MSE zawodowy księgowy jest osobą, która zdobywa, wykazuje i rozwija kompetencje zawodowe w celu pełnienia funkcji w ramach zawodu księgowego i która musi przestrzegać kodeksu etycznego określonego przez organizację zawodową księgowych lub organ udzielający pozwoleń. Wykonywanie zawodu księgowego obejmuje między innymi:
- (a) przygotowywanie, analizowanie i wykazywanie w sprawozdaniach stosownych i wiernie przedstawionych informacji finansowych i niefinansowych,
  - (b) partnerstwo w podejmowaniu decyzji oraz formułowaniu i wdrażaniu strategii organizacyjnych,
  - (c) audyt informacji finansowych i niefinansowych oraz świadczenie innych usług atestacyjnych i doradczych oraz
  - (d) sporządzanie i analizowanie stosownych informacji podatkowych.
- A2. Kompetencje zawodowe oznaczają zdolność do realizowania zadań zgodnie z określonym standardem. Kompetencje zawodowe wykraczają poza znajomość zasad, standardów, pojęć, faktów i procedur i oznaczają zintegrowanie i wykorzystanie efektów kształcenia w ramach: (a) zawodowej wiedzy, (b) umiejętności zawodowych oraz (c) wartości, etyki i postaw zawodowych.
- A3. Podjęcie ODZ nie gwarantuje, że zawodowy księgowy rozwinię i utrzyma kompetencje zawodowe niezbędne do zapewnienia wysokiej jakości profesjonalnych usług. Niemniej jednak, ODZ odgrywa ważną rolę przy podtrzymaniu pewności i zaufania publicznego poprzez umożliwienie zawodowym księgowym rozwijania i utrzymania kompetencji zawodowych odpowiednich do pełnionych przez nich funkcji.
- A4. Zawodowi księgowi powinni rozwijać i utrzymywać kompetencje zawodowe w miarę przewidywania i przystosowywania się do zmian w procesach, rozwiązaniach technologicznych, standardach zawodowych, wymogach organów nadzoru, żądaniach pracodawców i innych dziedzinach. Wspierając zawodowych księgowych w realizacji tych oczekiwań, organizacje członkowskie IFAC mogą co jakiś czas zmieniać swoją politykę ODZ i stosowanie niniejszego MSE.
- A5. Trwały program ODZ, który jest poddawany weryfikacji, monitorowaniu, ocenie i wdrażaniu w praktyce, może stanowić część procesu zapewnienia jakości tworzonego w organizacji członkowskiej IFAC. Inne procesy zapewnienia jakości mogą obejmować przeglądy jakości pracy zawodowych księgowych (w tym na przykład przegląd ODZ podejmowanego przez zawodowego księgowego), procesu dochodzeniowego i procesu dyscyplinarnego.
- A6. Kształcenie się trwające przez całe życie oznacza wszelkie formy poszerzania kompetencji merytorycznych, umiejętności zawodowych oraz utrwalania wartości, zachowań etycznych i postaw. Kształcenie się trwające przez całe życie ma znaczenie dla wszystkich zawodowych księgowych ze względu na spełnianie oczekiwań w zakresie interesu społecznego.

Cel (zob. par. 8)

- A7. Zapewnienie, że zawodowi księgowi będą podejmować odpowiednie działania w zakresie ODZ z zamiarem rozwijania i utrzymywania swoich kompetencji zawodowych niezbędnych do pełnienia ich funkcji służyć kilku celom. Pomaga w ochronie interesu społecznego, wspiera świadczenie wysokiej jakości usług na rzecz klientów, pracodawców i innych interesariuszy i ugruntowuje wiarygodność zawodu księgowego.
- A8. ODZ jest konieczne dla zawodowych księgowych niezależnie od sektora lub wielkości podmiotu, w którym działają, ponieważ:
- (a) na zawodowych księgowych spoczywa obowiązek utrzymywania kompetencji zawodowych i należytej staranności wobec klientów, pracodawców i interesariuszy oraz kompetentnego funkcjonowania w środowisku zawodowym¹,
  - (b) zawodowi księgowi podlegają nadzorowi społecznemu i przyczyniają się do utrzymania zaufania publicznego,
  - (c) opinia publiczna jest skłonna polegać na ugruntowanej pozycji zawodowego księgowego i jego tytule zawodowym. Przejawy braku kompetencji mogą niszczyć reputację i pozycję zarówno zawodowego księgowego, jego pracodawcy, organizacji członkowskiej IFAC, jak i całej profesji,
  - (d) szybko zmieniające się otoczenie powoduje konieczność rozwoju nowych obszarów kompetencji zawodowych, a także
  - (e) pracodawcy zatrudniający zawodowych księgowych mogą polegać na uzyskanym tytule zawodowym jako dowodzie zawodowych kompetencji.

ODZ dla zawodowych księgowych (zob. par. 9)

- A9. Właściwe ODZ ułatwia skuteczne kształcenie się i rozwój zawodowych księgowych. ODZ jest właściwe, gdy odpowiada ściśle obowiązkom związanym z funkcją zawodowego księgowego i pomaga rozwijać i utrzymywać kompetencje zawodowe niezbędne do pełnienia tych funkcji.
- A10. Uznając, że zawodowi księgowi mają różne potrzeby w zakresie kształcenia się i rozwoju, organizacje członkowskie IFAC mogą opracować założenia dla ODZ zapewniające strukturę, wytyczne i wyjaśnienia koncepcji w celu wspierania kształcenia się i rozwoju zawodowych księgowych. Założenia ODZ mogą pomóc zawodowym księgowym określić, podjąć i udokumentować odnośne ODZ. Na przykład, założenia ODZ mogą obejmować następującą strukturę, którą powinni realizować zawodowi księgowi:
- (a) przeprowadzenie samooceny w celu określenia odpowiednich wyników kształcenia i luk w rozwoju własnym;
  - (b) planowanie, ukończenie i udokumentowanie działań z zakresu kształcenia się i rozwoju;
  - (c) ocena i refleksja na temat zrealizowanych działań z zakresu kształcenia się i rozwoju oraz
  - (d) odpowiednie weryfikowanie planu kształcenia się i rozwoju.
- A11. Organizacje członkowskie IFAC mogą zapewnić inne narzędzia, by pomóc zawodowym księgowym w określeniu, planowaniu i dokumentowaniu ODZ, takie jak:

---

¹ *Kodeks etyki zawodowych księgowych z 2018 r. wydany przez IESBA – sekcja R1113.1.*

- (a) mapy kompetencyjne, które przedstawiają wykaz kompetencji kluczowych dla pewnych funkcji lub obszarów zawodu księgowego,
  - (b) szablony harmonogramów kształcenia, które pomagają zawodowym księgowym rozpoznawać potrzeby w zakresie kształcenia się i doskonalenia oraz wskazują sposoby ich realizacji oraz
  - (c) przykłady dokumentowania kształcenia, które pokazują zawodowym księgowym, jak mogą udokumentować swoje działania w zakresie kształcenia się i rozwoju.
- A12. Organizacje członkowskie IFAC mogą rozważyć dostarczanie wytycznych zachęcających zawodowych księgowych do omawiania ich ODZ z pracodawcami, współpracownikami, organizacjami członkowskimi IFAC oraz innymi organizacjami zawodowymi. Rozmowy takie mogą pomóc w identyfikowaniu kompetencji lub braków w wykształceniu lub rozwoju i w połączeniu z wynikami kształcenia pozwalają określić odpowiednie możliwości kształcenia się zaspokajające te potrzeby.
- A13. Organizacje członkowskie IFAC mogą opracować wytyczne, wymogi lub wskazówki dotyczące działań w zakresie kształcenia i rozwoju albo wyników kształcenia, które uważają za istotne dla zadań i funkcji zawodowych księgowych w swoich jurysdykcjach. Organizacje członkowskie IFAC mogą też zalecić określone lub dodatkowe ODZ lub wyniki kształcenia dla:
- (a) określonych obszarów lub tematów w zakresie kompetencji (np. rachunkowość i sprawozdawczość finansowa),
  - (b) zawodowych księgowych pracujących w obszarach specjalistycznych albo pełniących specjalistyczne lub specjalne funkcje (takie jak sporządzanie dokumentacji podatkowej) oraz
  - (c) obszarów kompetencji uważanych za najodpowiedniejsze do ochrony interesu społecznego.
- A14. Ze względu na znaczenie roli partnerów odpowiedzialnych za audyt dla interesu społecznego, MSE 8 – Kompetencje zawodowe partnerów odpowiedzialnych za badanie sprawozdań finansowych² (2016) określa kompetencje zawodowe wymagane od zawodowych księgowych, aby mogli pełnić te funkcje.
- A15. Określając wymagania dotyczące ODZ, organizacje członkowskie IFAC mogą uwzględnić kwestie istotne dla zawodowych księgowych znajdujących się w szczególnych sytuacjach, na przykład:
- osób w trakcie przerwy w karierze lub
  - osób, które przeszły na emeryturę po pracy na pełny etat, ale w dalszym ciągu posługują się swoim tytułem zawodowym lub nadal w jakimś zakresie wykonują tę pracę.

Promowanie i dostęp do ODZ (zob. par. 10–11)

- A16. Poniżej przedstawiono przykładowe działania sprzyjające promowaniu ODZ oraz rozwijaniu i utrzymywaniu kompetencji zawodowych:
- (a) regularne uświadamianie zawodowym księgowym wartości ODZ,
  - (b) zachęcanie zawodowych księgowych do stosowania założeń ODZ jako pomocy przy kształceniu się i rozwoju;

---

² MSE 8, *Kompetencje zawodowe partnerów odpowiedzialnych za badanie sprawozdań finansowych* (2016), par. 1.

- (c) promowanie różnych możliwości występujących w ramach ODZ, dostępnych dla zawodowych księgowych,
  - (d) współpraca z pracodawcami w celu uwypuklenia roli ODZ w procesach zarządzania jakością pracy oraz
  - (e) współpraca z krajowymi organami nadzoru i innymi organami wydającymi uprawnienia w celu propagowania krajowych wymogów w zakresie ODZ i zapewnienia zgodności z nimi.
- A17. Organizacje członkowskie IFAC mogą bezpośrednio oferować zawodowym księgowym własne programy ODZ oraz ułatwiać dostęp do programów oferowanych przez inne podmioty, w tym przez pracodawców.
- A18. Poniżej znajdują się przykłady form planowanego i nieplanowanego kształcenia się i rozwoju, które organizacje członkowskie IFAC mogą promować w ramach ODZ:
- (a) udział w programach edukacyjnych i szkoleniach, takich jak osobisty udział w sesjach szkoleniowych (na żywo i w formie wirtualnej), kursach internetowych (e-learning), konferencjach i seminariach,
  - (b) przedstawienie refleksji na temat doświadczenia praktycznego i formułowania osobistych planów rozwoju w ramach samooceny,
  - (c) otrzymywanie w obszarze doskonalenia zawodowego wsparcia mentora lub trenera,
  - (d) udzielanie wsparcia w obszarze doskonalenia zawodowego, informacji zwrotnych i wskazówek dotyczących rozwoju zawodowego, występując w charakterze mentora lub trenera,
  - (e) uczestniczenie i praca w radach odpowiednich grup zawodowych, komisjach technicznych, działaniach w danym sektorze, sieciach informacyjnych, społecznościach specjalistycznych i innych tego rodzaju grupach,
  - (f) pisanie artykułów, opracowań lub książek o tematyce technicznej, zawodowej lub naukowej,
  - (g) prace badawcze, w tym zapoznawanie się z fachową literaturą lub publikacjami, w celu wykorzystania ich na potrzeby pracy zawodowego księgowego,
  - (h) nauka na potrzeby egzaminów zawodowych, ponownych egzaminów i innych form testowania wiedzy oraz
  - (i) opracowywanie, projektowanie, weryfikowanie lub przeprowadzanie szkoleń (na żywo i w formie wirtualnej), kursów internetowych (e-learning), konferencji, seminariów i innych programów edukacyjnych oraz sesji szkoleniowych.

Pomiar skuteczności ODZ (zob. par. 12)

- A19. Pomiar obejmuje ocenę dowodów ODZ w zakresie osiągnięcia wyników kształcenia lub ukończenia określonej ilości działań w zakresie kształcenia się i rozwoju dotyczących (a) zawodowej wiedzy, (b) umiejętności zawodowych oraz (c) wartości, etyki i postaw zawodowych.
- A20. Określając podejście do pomiaru ODZ, organizacje członkowskie IFAC mogą uwzględnić szereg czynników, w tym:
- (a) Kwestie interesu społecznego, w tym kwestie środowiska krajowego, oczekiwań publicznych i odnośnych wymogów organów nadzoru oraz

- (b) Potrzeby w zakresie kształcenia się i rozwoju zawodowych księgowych w danym kraju, w tym zrozumienia zakresu funkcji pełnionych przez zawodowych księgowych.

Podejście oparte na dowodach odpowiedniej pracy (zob. Par. 13)

- A21. W ramach podejścia opartego na dowodach odpowiedniej pracy pomiar ODZ polega na ustaleniu, czy zawodowy księgowy może wykazać się osiągnięciem określonych wyników kształcenia. Pomiar skupia się na tym, co zawodowy księgowy osiągnął w wyniku podjętych działań w zakresie kształcenia się i rozwoju. W par. A31 przedstawiono przykłady tego, co można zastosować do wykazania, że osiągnięto odpowiednie wyniki kształcenia.
- A22. Wyniki kształcenia określają treści i zakres wiedzy, zrozumienia i stosowania wymaganego dla określonego obszaru kompetencji. Oczekiwane wyniki kształcenia można osiągnąć poprzez planowane i nieplanowane działania w zakresie kształcenia się i rozwoju, i uważa się je za właściwe, jeżeli są ściśle zgodne z zadaniami dotyczącymi funkcji zawodowego księgowego i przyczyniają się do rozwoju i utrzymania kompetencji zawodowych niezbędnych do pełnienia tej funkcji.
- A23. Podejście oparte na dowodach odpowiedniej pracy obejmuje ustalenie jasno zdefiniowanych wyników kształcenia, które są odpowiednie do zadań zawodowego księgowego. Wyniki kształcenia można ustalić na podstawie różnych źródeł, do których należą
- (a) organizacje członkowskie IFAC,
  - (b) sami zawodowi księgowi podejmujący działania w zakresie samooceny,
  - (c) pracodawcy,
  - (d) zasady przyznawania uprawnień,
  - (e) organy nadzoru oraz
  - (f) podmioty zapewniające ODZ.

Podejście oparte na dowodach odpowiedniego kształcenia się (zob. par. 14)

- A24. W ramach podejścia opartego na dowodach odpowiedniego kształcenia się, pomiar ODZ opiera się na liczbie godzin lub odpowiadających im jednostek kształcenia. Organizacje członkowskie IFAC mogą określić wymogi dla zawodowych księgowych przewidujące na przykład:
- (a) zaliczenie ustalonej liczby godzin (lub odpowiadających im jednostek) nauki w określonym przedziale czasu lub
  - (b) zrealizowanie co roku ustalonej ilości odpowiednich działań w zakresie kształcenia się lub rozwoju zawodowego.

Par. A32 zawiera przykłady możliwych do zweryfikowania dowodów, które należy wykorzystać, by wykazać, że działania w zakresie kształcenia się i rozwoju zostały zrealizowane i były odpowiednie do zadań realizowanych przez zawodowego księgowego.

- A25. Organizacje członkowskie IFAC stosujące podejście oparte na dowodach odpowiedniego kształcenia się oczekują, że zawodowi księgowi będą rozwijać i utrzymywać kompetencje zawodowe poprzez realizację ustalonej ilości ODZ. Na przykład, organizacja członkowska IFAC może wyznaczyć wymóg co najmniej 120 godzin (lub odpowiadających im jednostek kształcenia się) odpowiedniego ODZ w każdym okresie kolejnych trzech lat, z czego 60 godzin (lub odpowiadających im jednostek kształcenia się) byłoby weryfikowalnych, oraz co najmniej 20 godzin (lub odpowiadających im jednostek kształcenia się) rocznie odpowiednich działań w zakresie rozwoju zawodowego.
- A26. Organizacje członkowskie IFAC mogą przedstawić zawodowym księgowym wytyczne dotyczące zakresu ODZ, które można uzyskać z danego działania z zakresu kształcenia się i rozwoju zawodowego podejmowanego kilkakrotnie (na przykład kilkakrotne przedstawienie prezentacji, której treść nie ulega zmianie).

Podejście łączone (zob. par. 12)

- A27. Przy ustalaniu zasad pomiaru ODZ organizacje członkowskie IFAC mogą stosować podejście łączące podejście oparte na dowodach odpowiedniej pracy i podejście oparte na dowodach odpowiedniego kształcenia się. Do przykładów tego, jak organizacja członkowska IFAC może sformułować takie podejście, należy:
- (a) ocena osiągnięcia określonych wyników kształcenia za pomocą podejścia opartego na dowodach odpowiedniej pracy z zastosowaniem ilościowego pomiaru ukończonego ODZ metodą opartą na dowodach odpowiedniego kształcenia się w odniesieniu do innych wyników kształcenia,
  - (b) przyjęcie dowodu na to, że działania w zakresie kształcenia się i rozwoju zostały zrealizowane przez zawodowego księgowego i sprawdzenie, że w wyniku tych działań w zakresie kształcenia się i rozwoju osiągnięte zostały odpowiednie wyniki kształcenia,
  - (c) pomiar ODZ dla zawodowych księgowych pełniących określone funkcje za pomocą podejścia opartego na dowodach odpowiedniej pracy, podczas gdy ODZ dla zawodowych księgowych pełniących inne funkcje jest mierzony zgodnie z podejściem opartym na dowodach odpowiedniego kształcenia się oraz
  - (d) określenie podejścia opartego na dowodach odpowiedniego kształcenia się i umożliwienie zawodowym księgowym zastąpienia pewnej części ODZ opartego na dowodach odpowiedniego kształcenia się miarą ODZ opartą na dowodach odpowiedniej pracy.

Monitorowanie i wdrażanie ODZ (zob. par. 15–16)

- A28. Możliwe do zweryfikowania dowody zwiększają zaufanie interesariuszy, że ODZ daje zamierzone efekty i przyczynia się do poszerzania kompetencji przez zawodowych księgowych. Możliwe do zweryfikowania dowody są obiektywne i mogą być potwierdzone i zachowane.
- A29. Organizacje członkowskie IFAC mogą opracować wytyczne dotyczące dowodów, jakie należy zgromadzić lub opracować w celu potwierdzenia odbytego ODZ. Wytyczne mogą obejmować obowiązki zawodowych księgowych w zakresie:
- (a) przechowywania właściwych rejestrów i dokumentów odnoszących się do ODZ oraz
  - (b) dostarczanie na żądanie możliwych do zweryfikowania dowodów celem potwierdzenia spełnienia przez nich wymagania ODZ, określonego przez organizację członkowską IFAC.

- A30. Określając charakter i zakres dowodów potwierdzających odbycie ODZ przez zawodowych księgowych, organizacje członkowskie IFAC mogą uznać, że część działalności kształceniowej może nie być weryfikowalna. Niektóre działania, na przykład uczenie się w trakcie pracy, czytanie czy też coaching i mentoring mogą być mierzalne, ale ich weryfikacja może być trudna. Działania takie również przyczyniają się do ODZ, ponieważ zapewniają rozwój i utrzymanie kompetencji zawodowych. Działania w zakresie kształcenia, których nie da się zweryfikować mogą być udokumentowane, na przykład w ramach samooceny i refleksji.
- A31. W poniższych przykładach przedstawiono różne możliwe do zweryfikowania dowody, które mogą potwierdzać osiągnięcie określonych wyników kształcenia się przy zastosowaniu podejścia opartego na dowodach odpowiedniej pracy:
- (a) wyniki egzaminów,
  - (b) kwalifikacje specjalistyczne lub inne,
  - (c) ocena nabycia kompetencji technicznych, umiejętności zawodowych, wartości zawodowych zasad etyki i postaw odpowiadających określonym wynikom kształcenia,
  - (d) dokumentacja wykonanej pracy, która została zweryfikowana w oparciu o mapę kompetencyjną,
  - (e) obiektywna ocena przeprowadzona w oparciu o mapę kompetencyjną oraz
  - (f) publikacje.
- A32. W poniższych przykładach przedstawiono różne możliwe do zweryfikowania dowody, które mogą potwierdzać zaliczenie odpowiedniej ilości działań w zakresie kształcenia się i rozwoju przy zastosowaniu podejścia opartego na dowodach odpowiedniego kształcenia się:
- (a) programy szkoleń, materiały szkoleniowe, *storyboards* (w przypadku szkoleń wirtualnych) i programy spotkań, ich cele i protokoły potwierdzające odpowiedni zakres treści oraz
  - (b) potwierdzenie uczestnictwa wydane przez podmiot organizujący ODZ, instruktora, pracodawcę, mentora lub wykładowcę (w tym liczby godzin lub odpowiadających im jednostek kształcenia się).
- A33. Proces systematycznego monitorowania może wymagać od zawodowych księgowych, aby okresowo:
- (a) składali oświadczenia o przestrzeganiu spoczywającego na nich obowiązku zawodowego, polegającego na utrzymaniu kompetencji zawodowych niezbędnych do pełnienia ich funkcji,
  - (b) składali oświadczenia potwierdzające przestrzeganie przez nich określonych wymagań ODZ nałożonych przez organizację członkowską IFAC lub inne organy nadzoru bądź organy wydające pozwolenia lub
  - (c) przedstawiali dowody uczestnictwa w różnych formach kształcenia się i rozwoju lub przeprowadzenia weryfikacji kompetencji zawodowych zdobytych i utrzymywanych w ramach wybranych form ODZ.
- A34. Proces systematycznego monitorowania może wymagać, aby organizacje członkowskie IFAC:
- (a) uzyskały próbki dokumentacji ODZ zawodowych księgowych, aby sprawdzić zgodność z wymogami,
  - (b) oceniały plany szkoleń lub dokumentacji ODZ w ramach programów zapewnienia jakości,

- (c) wymagały, aby niektórzy pracodawcy włączyli programy ODZ i sprawne systemy monitorowania do swoich programów zapewnienia jakości, a także aby rejestrowali działalność podejmowaną w zakresie kształcenia się i rozwoju w ramach systemów rejestracji czasu pracy lub
  - (d) współpracowały z organami nadzoru i innymi organami wydającymi pozwolenia, aby pomóc w monitorowaniu i egzekwowaniu wymogów w zakresie ODZ.
- A35. Organizacje członkowskie IFAC mogą określać, które funkcje zawodowych księgowych uważa się za najważniejsze do ochrony interesu społecznego i przyjąć wobec nich bardziej rygorystyczne zasady monitorowania.
- A36. Organizacje członkowskie IFAC mogą cyklicznie przeprowadzać serie procesów monitorowania. Ustalając długość cyklicznego procesu monitorowania, organizacja członkowska IFAC może brać pod uwagę to, co jest potrzebne w jej otoczeniu ze względu na interes społeczny i oczekiwania społeczeństwa, organów regulacyjnych i pozostałych interesariuszy. Z doświadczenia niektórych organizacji członkowskich IFAC wynika, że cykle trwające od roku do pięciu lat mogą spełniać te oczekiwania.
- A37. System obowiązkowego ODZ będzie bardziej efektywny i będzie służył interesowi społecznemu tylko w przypadku, gdy zawodowi księgowi, którzy nie spełnili wymagań ODZ, spełnią je w odpowiednim rygorze czasowym. Organizacje członkowskie IFAC mogą ustalać sankcje, jakie będą nakładać za niespełnianie wymagań ODZ po rozważeniu warunków prawnych i środowiskowych właściwych dla danej jurysdykcji.
- A38. Pierwsze działania podejmowane w sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania wymagań będą prawdopodobnie polegały na nakłonieniu zawodowego księgowego do ich spełnienia w rozsądnym terminie. Zachęca się organizacje członkowskie IFAC, aby zachowały równowagę pomiędzy sankcjami prowadzącymi się do wyrażenia zgody na odroczenie lub uniknięcie obowiązku spełnienia wymagań ODZ przez zawodowego księgowego, a stosowaniem nadmiernych sankcji.
- A39. Gdy zawodowy księgowy świadomie uchyla się od dopełnienia obowiązku rozwijania i utrzymywania kompetencji zawodowych, może to stanowić naruszenie kodeksu etyki i ograniczyć jego zdolność do działania w interesie społecznym.
- A40. Niektóre organizacje członkowskie IFAC mogą być uprawnione do usunięcia z szeregu swoich członków zawodowego księgowego, który nie przestrzega wymagań, lub do pozbawienia go prawa wykonywania zawodu. Usunięcie takie lub pozbawienie prawa wykonywania zawodu można stosować w przypadku tych zawodowych księgowych, którzy notorycznie nie przestrzegają wymagań lub w odpowiedzi udzielonej organizacji członkowskiej IFAC jasno wskazali, że z dużym prawdopodobieństwem w dalszym ciągu będą uchylać się od przestrzegania wymagań ODZ. Można rozważyć też publikację nazwisk zawodowych księgowych, którzy świadomie nie przestrzegają wymagań. Publikacja nazwisk takich zawodowych księgowych może działać jako ogólny środek prewencyjny oraz stanowić dla opinii publicznej wyraźny dowód na zaangażowanie środowiska zawodowego w utrzymywanie kompetencji i ochronę interesu społecznego.
- A41. Zapewnienie efektywnego monitorowania i egzekwowania wymagań oznacza konieczność posiadania odpowiednich zasobów. Organizacje członkowskie IFAC mogą rozważyć także powołanie rady lub komitetu do nadzorowania wymagań ODZ oraz procesu ich monitorowania i egzekwowania.

- A42. Organizacje członkowskie IFAC mogą rozważyć publikowanie informacji o skali przestrzegania przez swoich członków wymagań ODZ określonych w niniejszym MSE.

Międzynarodowe Standardy Edukacyjne, projekty, opracowania do konsultacji i inne publikacje IAESB są publikowane przez IFAC i objęte prawem autorskim IFAC.

IAESB oraz IFAC nie ponoszą odpowiedzialności za straty poniesione przez jakiekolwiek osoby, które podejmą działania lub powstrzymają się od określonych działań opierając się na niniejszej publikacji, niezależnie od tego, czy dana strata wynika z zaniedbania, czy z innej przyczyny.

„International Accounting Education Standards Board”, „International Education Standards”, „International Education Practice Statements”, „International Education Information Papers”, „International Federation of Accountants”, „IAESB”, „IES”, „IEPS”, „IEIP”, „IFAC”, logo IAESB oraz logo IFAC są znakami towarowymi IFAC albo zastrzeżonymi znakami towarowymi i znakami usługowymi IFAC w USA i w innych krajach.

Copyright © grudzień 2018 r. – International Federation of Accountants (IFAC). Wszelkie prawa zastrzeżone. Do reprodukowania, przechowywania lub przesyłania albo wykorzystywania w inny, podobny sposób niniejszego dokumentu potrzebne jest pozwolenie IFAC, chyba że dokument ten jest wykorzystywany wyłącznie dla indywidualnych, niekomercyjnych celów. Kontakt: permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-394-7

Niniejszy *Międzynarodowy Standard Edukacyjny 7, Obligatoryjne doskonalenie zawodowe (zmieniony)* opracowany przez International Accounting Education Standards Board i opublikowany przez International Federation of Accountants w grudniu 2018 r. w języku angielskim, został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w kwietniu 2019 r. i jest powielany za zgodą IFAC. Proces tłumaczenia *Międzynarodowego Standardu Edukacyjnego 7, Obligatoryjne doskonalenie zawodowe (zmienionego)* był rozważony przez IFAC i tłumaczenie zostało przeprowadzone zgodnie z „Policy Statement—Policy for Translating Publications of the International Federation of Accountants”. Zatwierdzonym tekstem wszystkich *Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych* jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wyniknąć.

Tekst w języku angielskim *Międzynarodowy Standard Edukacyjny 7, Obligatoryjne doskonalenie zawodowe (zmieniony)* © 2018 International Federation of Accountants (IFAC). Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst w języku polskim *Międzynarodowy Standard Edukacyjny 7, Obligatoryjne doskonalenie zawodowe (zmieniony)* © 2019 International Federation of Accountants (IFAC). Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *International Education Standard 7, Continuing Professional Development (Revised)*, grudzień 2018, ISBN: 978-1-60815-394-7.

W celu reprodukowania, przechowywania lub przesyłania albo wykorzystywania w inny, podobny sposób niniejszego dokumentu skontaktuj się z: permissions@ifac.org.

Opublikowany przez:

**International
Accounting Education
Standards Board™**

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaesb.org